

BADANIE PRZEPROWADZONE NA LUDNOŚCI,
zamieszkującej na terenie 7 podregionów województwa
śląskiego objętych procesem transformacji wskazanych
w terytorialnym planie sprawiedliwej transformacji
województwa śląskiego 2030, tj.: Jastrzębie-Zdrój,
Knurów, Kornowac, Pszów, Radlin, Radzionków,
Rybnik, Rydułtowy, Świerklany, Wodzisław Śląski, Żory

Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
nr FESL.10.19-IP.02-343/26

PRIORYTET

FESL.10 Fundusze Europejskie na transformację
DZIAŁANIE FESL.10.19 Outplacement FST

Opracowały:
mgr Mariola Bolisęga
dr hab. Iwona Jelonek, prof. UŚ, MBA

Katowice, 2026

Spis treści

1. Wstęp
2. Metodologia i ogólna charakterystyka badania
3. Analiza geograficzna i zasięg wsparcia
4. Preferowane rodzaje działań rozwojowych
 - 4.1. Najpopularniejsze formy wsparcia
 - 4.2. Pozostałe formy aktywności
5. Priorytety tematyczne szkoleń
 - 5.1. Główne obszary tematyczne
 - 5.2. Tematy niszowe
6. Formy realizacji zajęć
7. Wnioski z analizy danych jednostkowych
8. Rozbudowana Analiza Potrzeb Rozwojowych
 - 8.1. Metodologia i ogólna charakterystyka badanej populacji
 - 8.2. Szczegółowa analiza geograficzna
 - 8.3. Rozszerzona analiza preferowanych działań rozwojowych
 - 8.4. Priorytety tematyczne: Zielona i Cyfrowa Transformacja
 - 8.5. Optymalny model realizacji wsparcia
 - 8.6. Wnioski z analizy danych jednostkowych (Case Studies)
9. Jakie korzyści respondenci widzą w wizytach studyjnych i stażach
10. W jakich zielonych technologiach badani chcą się szkolić

1. Wstęp

Diagnoza Potrzeb Rozwojowych w Podregionach Górniczych:

Niniejszy dokument stanowi syntezę wyników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby przygotowywanego projektu, którego realizatorem będzie Fundacja Na Rzecz Ochrony Dóbr Kultury. Badanie, trwające 18 dni, zgromadziło odpowiedzi od 463 respondentów i miało na celu identyfikację kluczowych obszarów wsparcia, preferowanych tematów szkoleń oraz form ich realizacji w perspektywie najbliższych dwóch lat.

Kluczowe wnioski:

- **Dominacja podregionu rybnickiego:** Ponad 60% uczestników badania deklaruje chęć skorzystania ze wsparcia właśnie w tym obszarze.
- **Priorytet dla twardych kompetencji:** Największym zainteresowaniem cieszą się kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe (374 wskazania).
- **Kluczowe tematy: AI i Ekologia:** Cyfrowa transformacja (w tym AI) oraz transformacja energetyczna to dwa najważniejsze obszary tematyczne dla respondentów.
- **Odrzucenie modelu wyłącznie online:** Respondenci zdecydowanie preferują formy hybrydowe (49%) i stacjonarne (46%), marginalizując udział szkoleń realizowanych w całości zdalnie (5%).

2. Metodologia i ogólna charakterystyka badania

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą narzędzi cyfrowych (Microsoft Teams/Forms). Szczegółowe parametry techniczne zbierania danych prezentują się następująco: I Parametr I Wartość II **Liczba odpowiedzi** I 463 II **Średni czas wypełniania** I 00:33 min II **Czas trwania badania** I 18 dni II **Status badania** I Zamknięte I

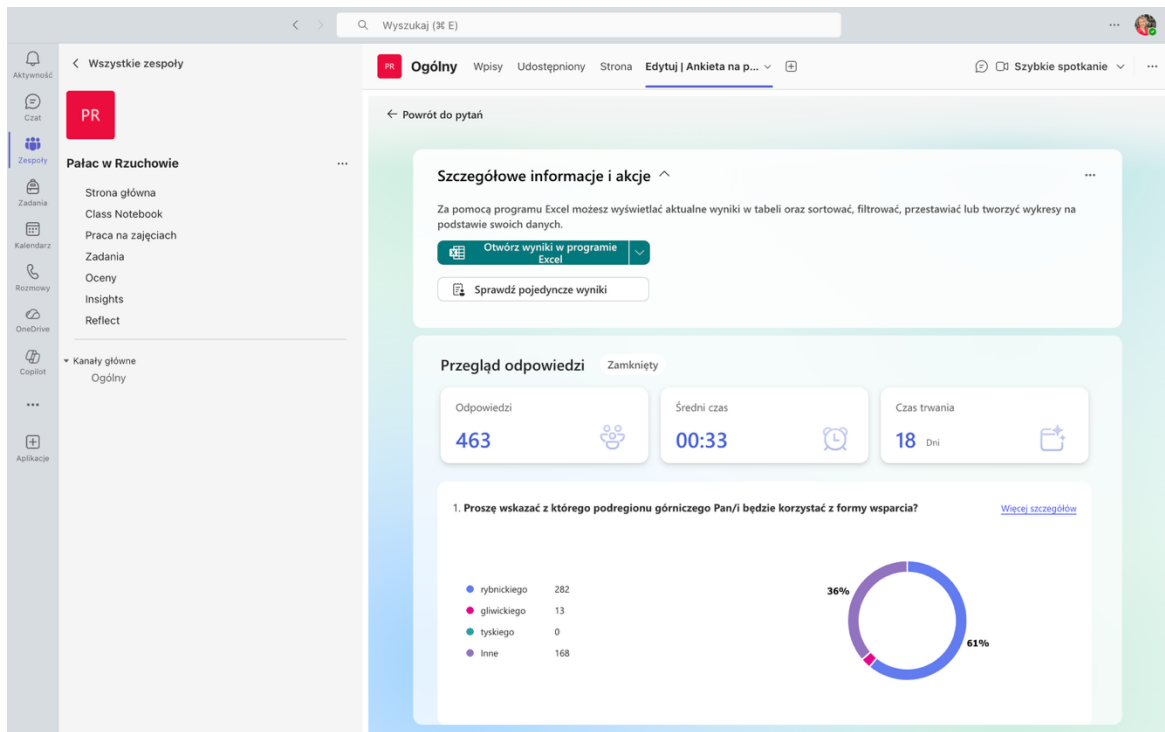
Analiza danych surowych wskazuje na szerokie spektrum geograficzne respondentów, mimo dominacji jednego regionu oraz na wysoką precyzję w określaniu potrzeb edukacyjnych.

3. Analiza geograficzna i zasięg wsparcia

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie podregionu górniczego, z którego formy wsparcia zamierzają korzystać.

- **Podregion rybnicki:** 282 odpowiedzi (61%).
- **Inne:** 168 odpowiedzi (36%). Analiza danych jednostkowych ujawnia, że kategoria ta obejmuje m.in. podregiony:
 - Wodzisławski (bardzo licznie reprezentowany w danych surowych),

- Jastrzębski / Jastrzębie-Zdrój,
- Raciborski / Raciborskie,
- Sosnowiecki,
- Pszczyński,
- Miasta: Żory, Rybnik.
- **Podregion gliwicki: 13 odpowiedzi (3%).**
- **Podregion tyski: 0 odpowiedzi (0%).**

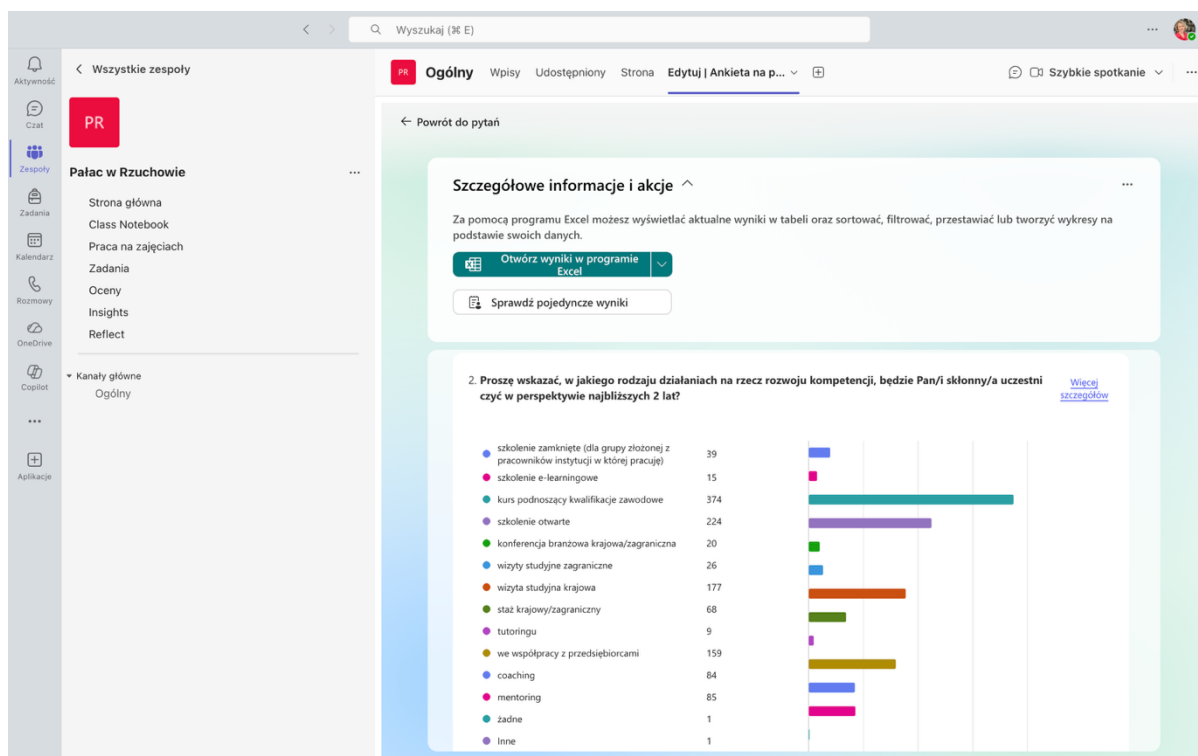

4. Preferowane rodzaje działań rozwojowych

Uczestnicy badania wskazali konkretne formy aktywności, w których chcieliby uczestniczyć w ciągu najbliższych 2 lat. Respondenci mogli wybierać więcej niż jedną opcję.

4.1. Najpopularniejsze formy wsparcia:

1. **Kurs podnoszący kwalifikacje zawodowe:** 374 wskazania.
2. **Szkolenie otwarte:** 224 wskazania.
3. **Wizyta studyjna krajowa:** 177 wskazań.
4. **Działania we współpracy z przedsiębiorcami:** 159 wskazań.

4.2. Pozostałe formy aktywności:

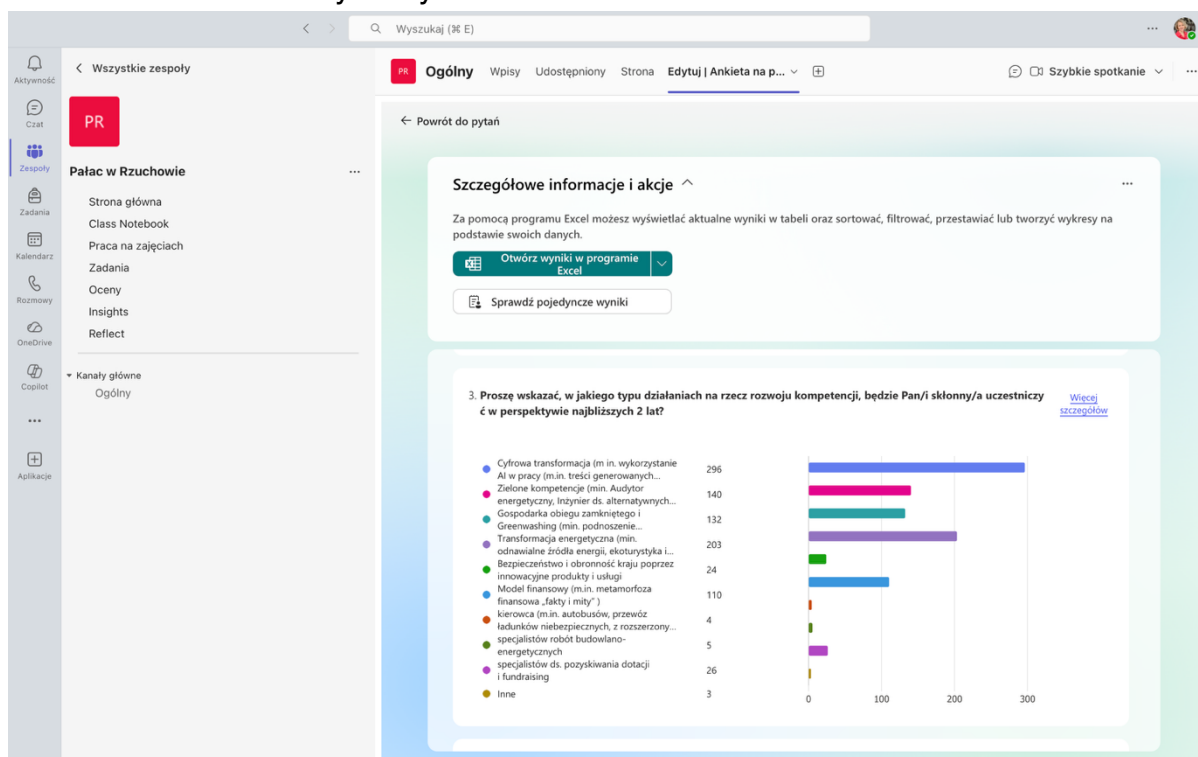
- Mentoring: 85 wskazań.
- Coaching: 84 wskazania.
- Staż krajowy/zagraniczny: 68 wskazań.
- Szkolenie zamknięte (dla pracowników danej instytucji): 39 wskazań.
- Wizyty studyjne zagraniczne: 26 wskazań.
- Konferencja branżowa (krajowa/zagraniczna): 20 wskazań.
- Szkolenie e-learningowe: 15 wskazań.
- Tutoring: 9 wskazań.

5. Priorytety tematyczne szkoleń

Analiza potrzeb tematycznych wskazuje na silną orientację na nowoczesne technologie oraz wyzwania środowiskowe.

5.1. Główne obszary tematyczne

- **Cyfrowa transformacja:** 296 wskazań. Obejmuje wykorzystanie AI w pracy, treści generowane przez AI, krytyczne pisanie, cyberbezpieczeństwo oraz funkcjonalności cyfrowej administracji.
- **Transformacja energetyczna:** 203 wskazania. Koncentruje się na odnawialnych źródłach energii (OZE), ekoturystyce i zielonych technologiach.
- **Zielone kompetencje:** 140 wskazań. Tematy takie jak: audytor energetyczny, inżynier ds. alternatywnych źródeł energii, audytor emisji.
- **Gospodarka obiegu zamkniętego i Greenwashing:** 132 wskazania. Podnoszenie świadomości ekologicznej i zrównoważony rozwój.
- **Model finansowy:** 110 wskazań. Dotyczy zagadnień takich jak "metamorfoza finansowa – fakty i mity".

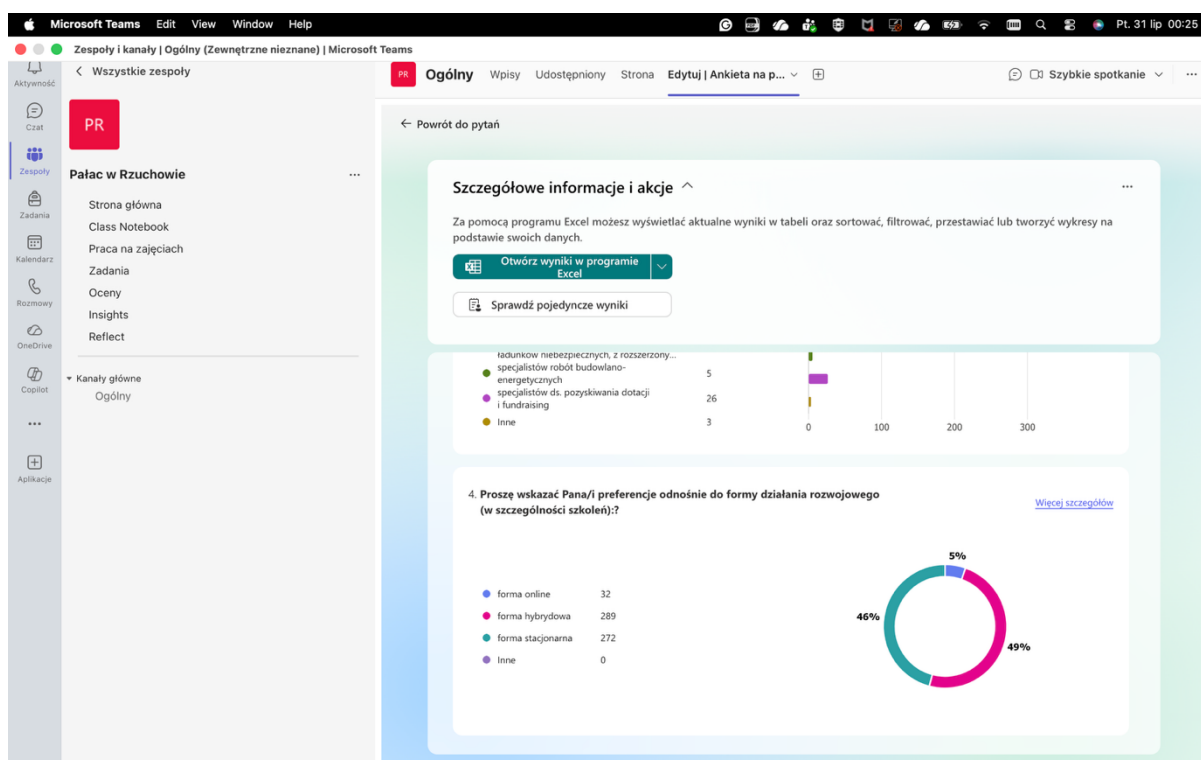
5.2. Tematy niszowe:

- Specjaliści ds. pozyskiwania dotacji i fundraisingu: 26 wskazań.
- Bezpieczeństwo i obronność kraju: 24 wskazania.
- Specjaliści robót budowlano-energetycznych: 5 wskazań.
- Kierowca (autobusy, przewóz ładunków niebezpiecznych): 4 wskazania.

6. Formy realizacji zajęć

Wyniki jednoznacznie wskazują na preferencję metod mieszanych lub bezpośredniego kontaktu z prowadzącym.

- **Forma hybrydowa:** 289 osób (49%).
- **Forma stacjonarna:** 272 osoby (46%).
- **Forma online:** 32 osoby (5%). Dane te sugerują, że mimo wysokiego zainteresowania tematyką cyfrową, respondenci nie uważają edukacji w pełni zdalnej za optymalną formę przyswajania wiedzy.

7. Wnioski z analizy danych jednostkowych

Analiza poszczególnych rekordów (respondenci 1-463) pozwala na sformułowanie dodatkowych obserwacji:

- **Multidyscyplinarność:** Znaczna część respondentów wybiera pakiety działań, łącząc np. kursy zawodowe z wizytami studyjnymi i współpracą z przedsiębiorcami.
- **Spójność potrzeb:** Osoby zainteresowane transformacją cyfrową często wskazują również na potrzebę szkolenia w zakresie modelu finansowego lub bezpieczeństwa kraju.
- **Aktywność podregionu wodzisławskiego:** Dane jednostkowe pokazują bardzo silną reprezentację osób z podregionu wodzisławskiego, które w pytaniu

o podregion górniczy prawdopodobnie często wybierały opcję "Inne" lub "rybnickiego" (ze względu na bliskość geograficzną).

- **Znikome zainteresowanie brakiem wsparcia:** Tylko pojedyncze osoby (np. respondent nr 4) wskazały opcję "żadne", co świadczy o bardzo wysokim poziomie motywacji do rozwoju wśród badanej grupy.

8. Rozbudowana Analiza Potrzeb Rozwojowych

Poniżej znajduje się rozbudowana Analiza Potrzeb Rozwojowych, opracowana na podstawie syntezy raportu z badania ankietowego, danych z arkusza wyników oraz wizualizacji statystycznych.

8.1. Metodologia i ogólna charakterystyka badanej populacji

Badanie potrzeb rozwojowych zostało zrealizowane w formule cyfrowej przy użyciu narzędzi Microsoft Teams/Forms i trwało 18 dni. W tym czasie zgromadzono odpowiedzi od **463 respondentów**, co przy bardzo krótkim średnim czasie wypełniania ankiety (33 sekundy) świadczy o dużej klarowności pytań oraz sprecyzowanych oczekiwaniach uczestników. Wysoka frekwencja pozwala na uznanie wyników za reprezentatywne dla regionów górniczych objętych transformacją.

8.2. Szczegółowa analiza geograficzna

Zasięg wsparcia koncentruje się wokół kluczowych ośrodków subregionu zachodniego, z wyraźną dominacją jednego obszaru:

- **Podregion rybnicki (61%):** 282 wskazania – stanowi główne centrum zainteresowania projektem.
- **Kategoria „Inne” (36%):** 168 wskazań. Analiza danych surowych pozwala doprecyzować, że grupa ta obejmuje przede wszystkim bardzo aktywny **podregion wodzisławski**, a także **Jastrzębie-Zdrój, powiat raciborski, Sosnowiec oraz Pszczynę**.
- **Podregion gliwicki (3%):** 13 wskazań, co sugeruje mniejsze, ale zauważalne zapotrzebowanie w tym obszarze.
- **Podregion tyski (0%):** Brak zainteresowania wsparciem w tej lokalizacji.

8.3. Rozszerzona analiza preferowanych działań rozwojowych

Respondenci wykazują silną orientację na praktyczne podnoszenie kwalifikacji, przy jednoczesnym zainteresowaniu formami interaktywnymi i relacyjnymi:

- **Prymat kursów zawodowych:** Aż **374 osoby** (ponad 80% badanych) wskazało kursy podnoszące kwalifikacje jako kluczową formę wsparcia.

- **Edukacja otwarta i wizyty studyjne:** Dużą popularnością cieszą się szkolenia otwarte (224 wskazania) oraz krajowe wizyty studyjne (177 wskazań), co sugeruje potrzebę wymiany doświadczeń i obserwacji dobrych praktyk.
- **Współpraca z biznesem:** 159 osób chce działań realizowanych we współpracy z przedsiębiorcami, co podkreśla rynkowy charakter oczekiwanego wsparcia.
- **Formy zindywidualizowane:** Choć rzadsze, istotne są również: mentoring (85), coaching (84) oraz staże krajowe i zagraniczne (68).
- **Niszowe potrzeby:** Najmniejsze zainteresowanie budzą tutoring (9 wskazań) oraz szkolenia e-learningowe (15 wskazań), co koreluje z preferencjami dotyczącymi formy prowadzenia zajęć.

8.4. Priorytety tematyczne: Zielona i Cyfrowa Transformacja

Tematyka szkoleń ściśle wpisuje się w nurt gospodarki 4.0 oraz ochrony środowiska:

- **Cyfrowa transformacja (296 wskazań):** Najważniejszy obszar, obejmujący nie tylko ogólną informatykę, ale przede wszystkim **wykorzystanie AI w pracy** (generowanie treści, krytyczne myślenie), cyberbezpieczeństwo oraz cyfrową administrację.
- **Transformacja energetyczna (203 wskazania):** Skupia się na **OZE, ekoturystyce i zielonych technologiach**.
- **Specjalistyczne kompetencje zielone (140 wskazań):** Respondenci widzą siebie w rolach audytorów energetycznych, inżynierów ds. alternatywnych źródeł energii czy specjalistów ds. recyklingu źródeł OZE.
- **Zrównoważony rozwój (132 wskazania):** Tematyka gospodarki obiegu zamkniętego i przeciwdziałania greenwashingowi wskazuje na rosnącą świadomość ekologiczną.
- **Finanse i bezpieczeństwo:** Istotne są również aspekty modelu finansowego („metamorfoza finansowa” – 110 wskazań) oraz bezpieczeństwa i obronności kraju (24 wskazania).

8.5. Optymalny model realizacji wsparcia

Dane dotyczące preferowanych form realizacji zajęć są jednoznaczne i sugerują odrzucenie modelu w pełni zdalnego:

- **Model mieszany (Hybrydowy): 49%** (289 osób) – najczęściej wybierany kompromis między wygodą a kontaktem bezpośrednim.
- **Model stacjonarny: 46%** (272 osoby) – wysoki odsetek osób preferujących tradycyjną formę nauki.
- **Model online: tylko 5%** (32 osoby) – wyraźny sygnał, że respondenci nie uważają edukacji wyłącznie zdalnej za efektywną, mimo zainteresowania tematyką cyfrową.

8.6. Wnioski z analizy danych jednostkowych (Case Studies)

Analiza poszczególnych rekordów (respondenci 1-463) ujawnia dodatkowe trendy:

- **Multidyscyplinarność:** Respondenci rzadko wybierają tylko jedną formę wsparcia. Przykładem jest respondent nr 1 lub nr 26, którzy wybrali niemal pełne spektrum dostępnych działań – od e-learningu po wizyty zagraniczne i mentoring.
- **Wysoka motywacja:** W całej grupie 463 osób tylko **jedna osoba** (respondent nr 4) zadeklarowała brak chęci skorzystania z jakiejkolwiek formy wsparcia („żadne”), co świadczy o ogromnym potencjale rozwojowym i potrzebie realizacji projektu w tym regionie.
- **Synergia potrzeb:** Osoby zainteresowane transformacją cyfrową zazwyczaj łączą to zapotrzebowanie z chęcią zdobycia wiedzy o modelach finansowych lub transformacji energetycznej, co sugeruje potrzebę tworzenia zintegrowanych programów szkoleniowych.

Respondenci biorący udział w badaniu wykazują silny sceptycyzm wobec modelu edukacji realizowanego wyłącznie online (wybrało go jedynie **5% badanych**, czyli 32 osoby), co wynika z kilku kluczowych czynników zidentyfikowanych w źródłach:

- **Potrzeba bezpośredniego kontaktu:** Wyniki ankiety jednoznacznie wskazują, że uczestnicy preferują metody mieszane lub **bezpośredni kontakt z prowadzącym**. Świadczy o tym wysokie poparcie dla formy hybrydowej (49%) oraz stacjonarnej (46%).
- **Niska ocena efektywności nauki zdalnej:** Źródła sugerują, że respondenci **nie uważają edukacji w pełni zdalnej za optymalną formę przyswajania wiedzy**. Nawet osoby zainteresowane tematyką cyfrową (np. AI czy cyberbezpieczeństwem) wolą uczyć się tych zagadnień w modelu pozwalającym na interakcję osobistą.
- **Praktyczny charakter oczekiwanego wsparcia:** Największym zainteresowaniem cieszą się kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe (374 wskazania), wizyty studyjne (177 wskazań) oraz działania we współpracy z przedsiębiorcami (159 wskazań). Są to formy rozwoju, które ze swej natury wymagają obecności fizycznej, obserwacji procesów „na żywo” lub budowania relacji, co jest trudne do osiągnięcia w modelu w pełni zdalnym.
- **Złożoność potrzeb (Multidyscyplinarność):** Uczestnicy często wybierają pakiety działań, łącząc np. szkolenia z mentoringiem czy stażami. Takie kompleksowe podejście do rozwoju kompetencji promuje formy bardziej angażujące niż e-learning, który został wskazany jako jedna z najmniej popularnych form wsparcia (tylko 15 wskazań).

Podsumowując, mimo że badanie samo w sobie zostało przeprowadzone cyfrowo, respondenci wyraźnie oddzielają narzędzia komunikacji od procesów edukacyjnych,

uznając te drugie za **bardziej skuteczne, gdy odbywają się z udziałem drugiego człowieka w świecie rzeczywistym.**

9. Jakie korzyści respondenci widzą w wizytach studyjnych i stażach?

Na podstawie analizy źródeł, korzyści, jakie respondenci upatrują w wizytach studyjnych oraz stażach, wynikają przede wszystkim z ich **praktycznego charakteru** oraz potrzeby **bezpośredniego kontaktu z realnymi rozwiązaniami** w obszarach objętych transformacją.

Główne korzyści identyfikowane przez pryzmat preferencji badanych to:

- **Praktyczne sprawdzenie wiedzy w terenie:** Wysokie zainteresowanie krajowymi wizytami studyjnymi (177 wskazań) sugeruje, że uczestnicy cenią możliwość obserwacji „dobrych praktyk” i realnych wdrożeń technologii, co koresponduje z ich ogólnym priorytetem dla twardych kompetencji zawodowych.
- **Bezpośredni kontakt i relacje:** Wybór staży oraz wizyt studyjnych (zarówno krajowych, jak i zagranicznych) jest spójny z wyraźnym odrzuceniem modelu nauki w pełni zdalnej. Respondenci postrzegają te formy jako okazję do bezpośredniej interakcji z ekspertami i praktykami, której nie zapewnia e-learning.
- **Możliwość nawiązania współpracy z biznesem:** Źródła wskazują, że respondenci często łączą chęć udziału w wizytach studyjnych z „działaniami we współpracy z przedsiębiorcami” (159 wskazań). Sugeruje to, że widzą w tych formach szansę na networking oraz lepsze zrozumienie oczekiwań rynku pracy w nowej, zielonej i cyfrowej gospodarce.
- **Komplementarność z kursami zawodowymi:** Analiza danych jednostkowych pokazuje, że respondenci rzadko wybierają wizyty studyjne lub staże jako samodzielne formy; traktują je raczej jako niezbędne uzupełnienie kursów podnoszących kwalifikacje (tzw. multidyscyplinarność). Pozwala to na pełniejsze przygotowanie do zmiany zawodu lub branży.
- **Indywidualizacja ścieżki rozwoju:** Staże (68 wskazań) są postrzegane jako forma bardziej zindywidualizowana, podobnie jak mentoring czy coaching, co pozwala respondentom na dopasowanie zdobywanych umiejętności do ich specyficznych potrzeb wynikających z transformacji energetycznej lub cyfrowej.

Podsumowując, wizyty studyjne i staże są dla respondentów **mostem pomiędzy teorią a praktyką**, oferującym autentyczny wgląd w procesy transformacyjne, którego nie można uzyskać w warunkach szkolnych czy online.

10. W jakich zielonych technologiach badani chcą się szkolić?

Na podstawie analizy raportu, badani wykazują silne zainteresowanie konkretnymi **zielonymi technologiami** oraz kompetencjami niezbędnymi do pracy w niskoemisyjnej gospodarce. Główne obszary, w których respondenci chcą się szkolić, to:

- **Odnawialne Źródła Energii (OZE):** Jest to jeden z priorytetowych tematów (203 wskazania), obejmujący zapotrzebowanie na wiedzę o technologiach alternatywnych źródeł energii. Respondenci widzą siebie w rolach **inżynierów ds. alternatywnych źródeł energii** oraz specjalistów zajmujących się **serwisowaniem instalacji OZE**.
- **Gospodarka Obiegu Zamkniętego (GOZ):** Tematyka ta budzi duże zainteresowanie (132 wskazania) i obejmuje praktyczne aspekty **recyklingu**, w tym specyficzne procesy, takie jak **produkcja biopaliw stałych z biomasy i odpadów** oraz **recykling komponentów instalacji OZE**.
- **Technologie środowiskowe i uzdatnianie zasobów:** W ramach programu „Zielona Administracja” uczestnicy chcą zdobywać wiedzę o **technologiach uzdatniania zasobów** oraz administracji środowiskowej.
- **Audyt i certyfikacja ekologiczna:** Duża grupa badanych (140 osób) interesuje się twardymi kompetencjami w zakresie audytowania, takimi jak:
 - **Audyt energetyczny i audyt emisji.**
 - Wdrażanie i nadzór nad systemami zarządzania środowiskowego wg norm **ISO 14001 oraz EMAS**.
- **Zarządzanie „zielonymi” procesami:** Respondenci chcą uczyć się **zarządzania zielonymi projektami unijnymi** (tzw. *just transition*), co jest kluczowe dla efektywnego wdrażania funduszy na cele ekologiczne w regionie.
- **Ekoturystyka:** Wskazywana jako jeden z elementów transformacji energetycznej i zrównoważonego rozwoju regionu, łączący technologie prośrodowiskowe z nowymi sektorami usług.

Zapotrzebowanie to wynika bezpośrednio z megatrendu **sprawiedliwej transformacji energetycznej**, która wymusza na pracownikach sektora wydobywczego i administracji nabycie unikalnych, interdyscyplinarnych umiejętności, stanowiących ich „bezpiecznik zawodowy” na nowoczesnym rynku pracy.